

**Vypracovanie a overenie metodiky MŽP SR
na posudzovanie
vhodnosti plantážového spôsobu
pestovania monokultúr rýchlorastúcich
energetických drevín a energetických rastlín**

SAŽP CKP Prešov

Sabinovská 3, 08001 Prešov

Peter Burda, 0907850130, peter.burda@sazp.sk

Zadanie

- Spracovať metodiku pre posudzovanie možnosti pestovania biomasy so zameraním na plantážové monokultúry v podmienkach SR z pohľadu rezortných kritérií MŽP SR
- Spracovať štúdiu modelového územia pre riešenie tejto problematiky

Metodika rieši

- záujmy ochrany prírody a ÚSES
- ochranu krajinnej štruktúry a krajinného rázu
- zachovanie pôvodného genofondu
- vodný režim územia
- protieróznú ochranu
- optimalizáciu využívania prírodných zdrojov

Modelové územie

Predmetná metodika sa overovala na modelovom území a rieši návrh funkčnej regionalizácie územia:

- **s vylúčením pestovania monokultúr,**
- **podmienečne vhodných, resp. s určením podmienok pre pestovanie v procese EIA**
- **vhodných pre pestovanie,**
- **odporučených pre pestovanie (z hľadiska mimoprodukčných funkcií).**

Kritériá

Limit L1 – územia nevhodné pre pestovanie monokultúr rýchlorastúcich energetických drevín a energetických rastlín

- Územia s právnou ochranou prírody stupňom 4 a 5
- Územia európskeho významu (SCI) zo sústavy NATURA 2000
- Územia Národných parkov vo všetkých stupňoch ochrany okrem ochranných pásiem
- Územia jadrových zón nadregionálnych štruktúr ÚSES (okrem vyššie uvedených)
- Lokality biotopov európskeho významu (podľa mapovania biotopov), a genofondových plôch

Limity L2 a L3 – územia podmiennečne vhodné pre pestovanie monokultúr rýchlorastúcich energetických drevín a energetických rastlín – podmienky stanoví proces EIA

- **L2 – výlučne autochtónne dreviny a plodiny**, za podmienky pestovania výlučne pôvodných druhov mozaikovitým (nie veľkoblokovým spôsobom – max veľkosť honu
- Územia ochranných pásiem Národných parkov
- Územia a ochranné pásma chránených krajinných oblastí
- Ochranné zóny 500m území biotopov európskeho významu (SCI)
- Územia nadregionálnych a regionálnych štruktúr ÚSES podľa GNÚSES a Aktualizácie RÚSES

L3 – povolené autochtónne a introdukované dreviny a plodiny, za podmienky odsúhlasenia podmienok pestovania a orgánom ochrany prírody

- Územia chránených vtáčích území (SPA) zo sústavy NATURA 2000
- Územia s výskytom historických krajinných štruktúr

Bez limitu – podľa agrotechnickej vhodnosti pestovania

Bez limitu – využitie nízkoprodukčných pôd

- zrnitosť pôdy: kategórie pôd – 1. ľahké, 2. ťažké, 3. veľmi ťažké
- skeletnatosť (kamenitosť, štrkovitosť): kategórie pôd – 1. **stredne skeletovité** (25 – 50 %), 2. **silne skeletovité** (viac ako 50 %)
- hĺbka pôdy: kategória pôdy – 1. **plytké** (menej ako 30 cm)
- TPK (typologicko-produkčné kategórie): **N, T4, T3, T2, T1, OT3**
- erózne ohrozené pôdy: kategórie pôd – 1. **silne erózne ohrozené**, 2. **veľmi silne erózne ohrozené**
- nízkobonitné pôdy: **kategória pôd s bodovou hodnotou menej ako 30 bodov**
- **kontaminované pôdy**
- **neobhospodarované plochy** (poľnohospodárske pôdy porastené lesnými drevinami) tzv. „**biele plochy**“ – zakmenenie 0,5 plného alebo prirodzeného zakmenenia a vekom min. 5 rokov (s výnimkou plôch menších ako 0,3 ha a šírky pod 20m)

Podľa vhodnosti pestovania

- **V1 – len dreviny**
V depresných polohách, ťažké a veľmi ťažké pôdy
- **V2 – odporučené dreviny**
V štandardných polohách veľmi ťažké pôdy
Na plytkých alebo silne skeletovitých pôdach, alebo ich kombinácii
- **V3 – odporučené plodiny**
V štandardných polohách ťažké pôdy
Na stredne skeletovitých pôdach
- **V4 - Protierózna ochrana**
Na silne erózne ohrozených a veľmi silne erózne ohrozených pôdach

Štruktúra modelových území

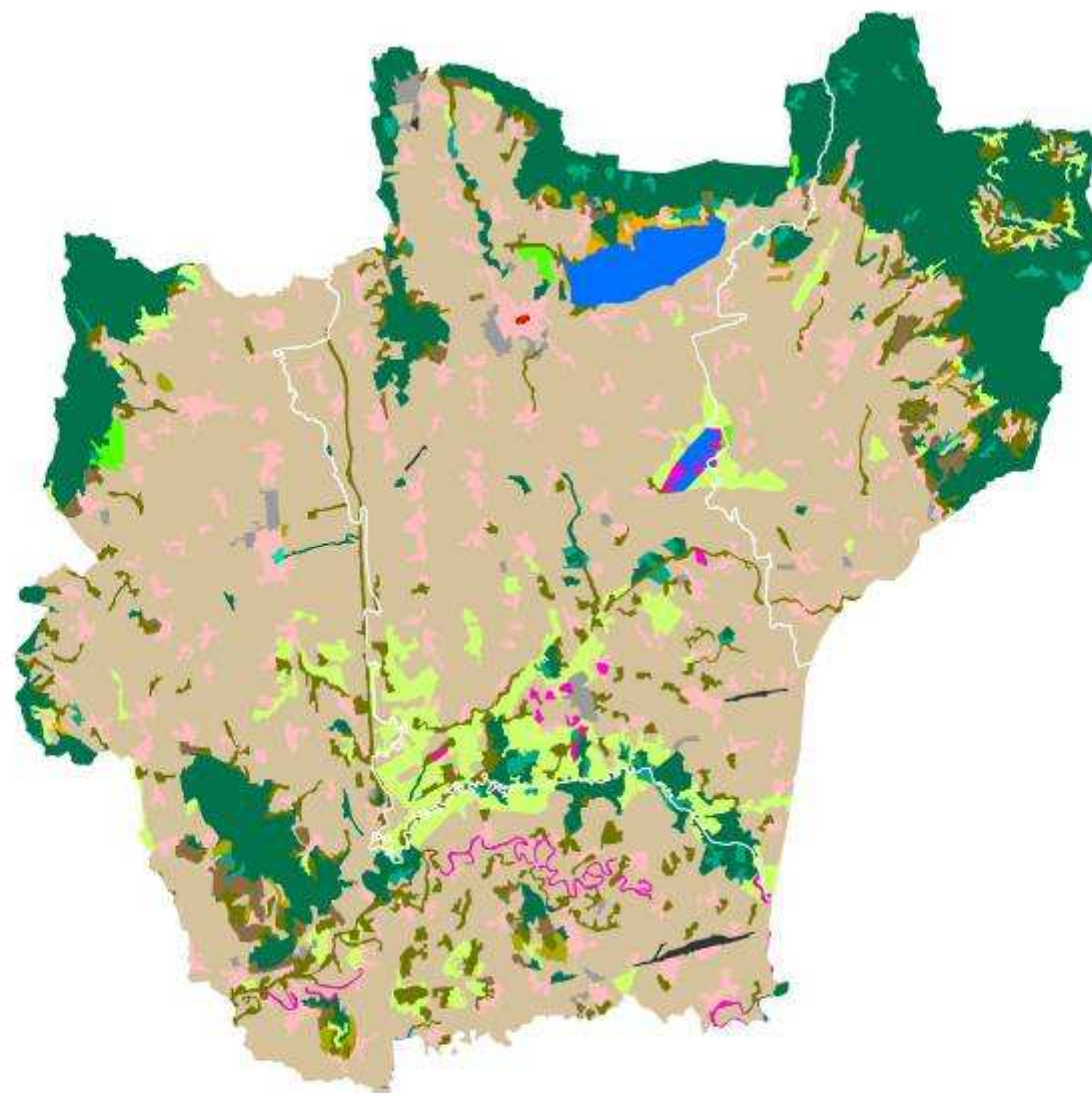
- Modelové územie regiónu VSN
(administratívne územia okresov Trebišov, Michalovce a Sobrance)
- Modelové územie **Latorica** (nížinný typ)
- Modelové územie **Dargov** (podhorský typ)
- Modelové územie **Vihorlatské vrchy** (horský typ)

Modelové územie regiónu VSN

**Súčasná krajinná štruktúra
podľa CORINE**

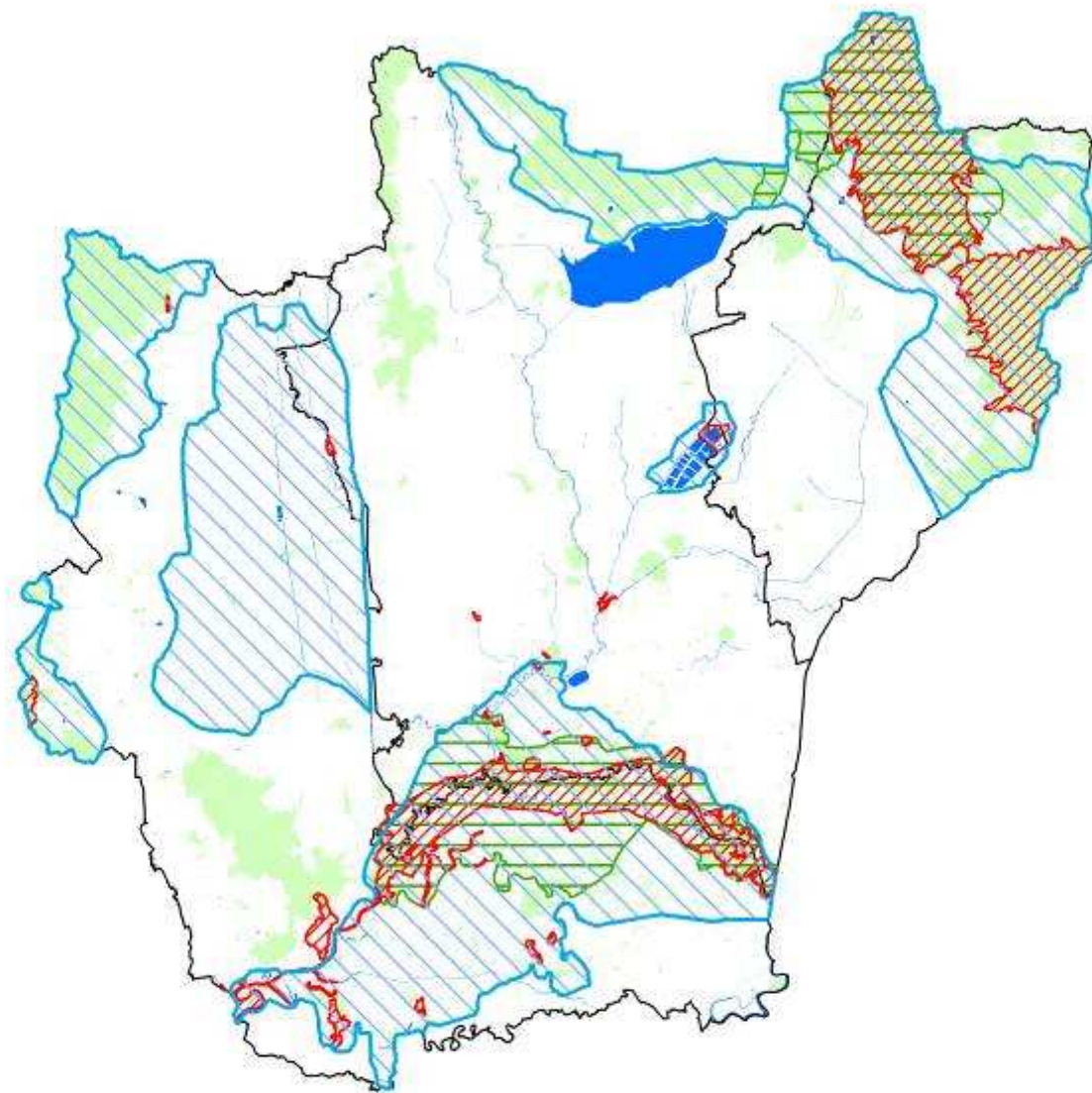

Modelové územie regiónu VSN

Limity ochrany prírody

1. Územie biotopov európskeho významu (SCI) zo sústavy NATURA 2000 (vrátane území stupňa 4 a 5)
2. Územie chránených vtáčích území (SPA) zo sústavy NATURA 2000
3. Územie chránenej krajinnej oblasti Latorica a Vihorlat

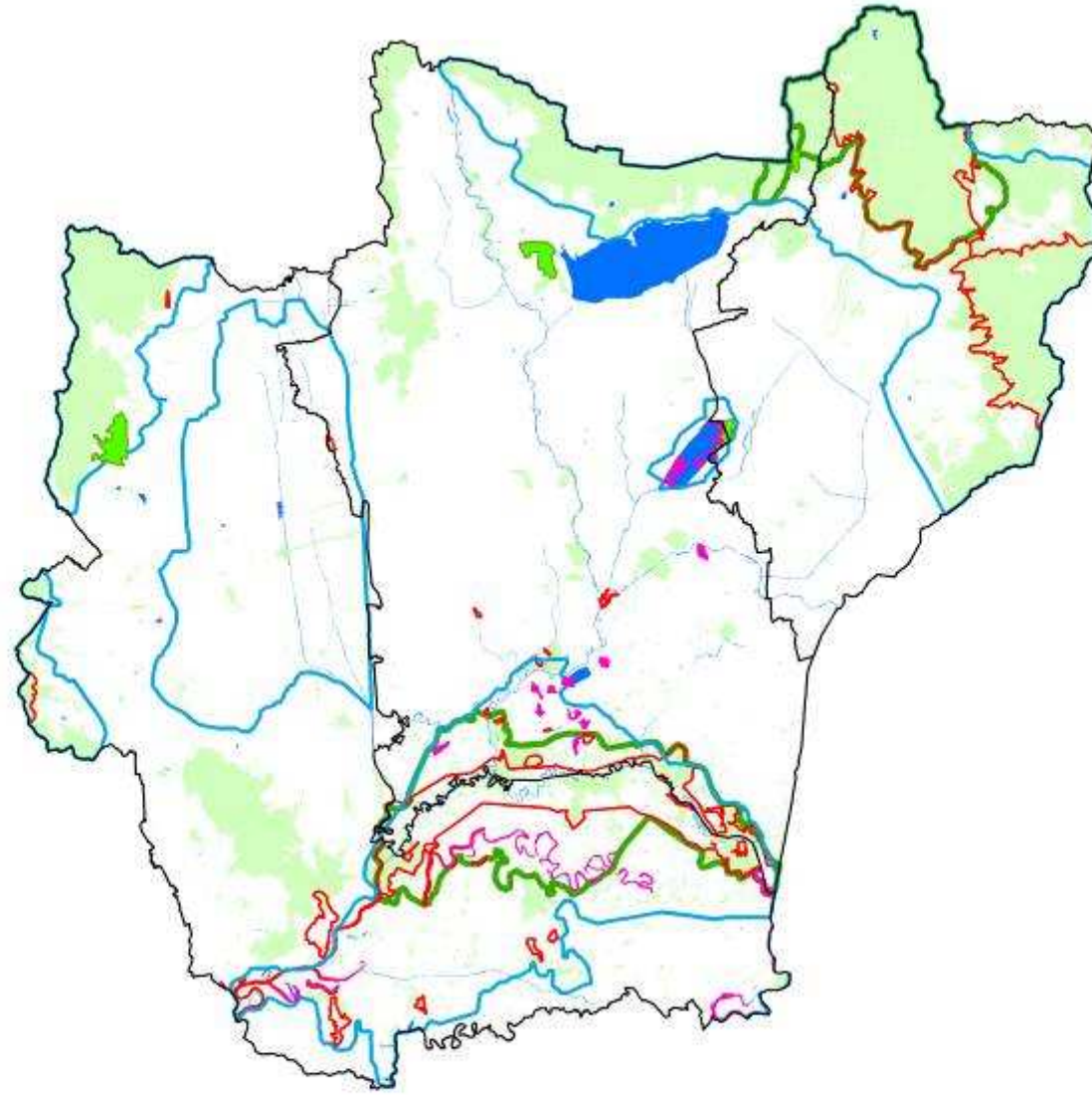
Modelové územie regiónu VSN

Limity ochrany prírody

Lokality biotopov európskeho významu (podľa mapovania biotopov), a genofondových plôch

1. mokrade
2. prirodzené lúky

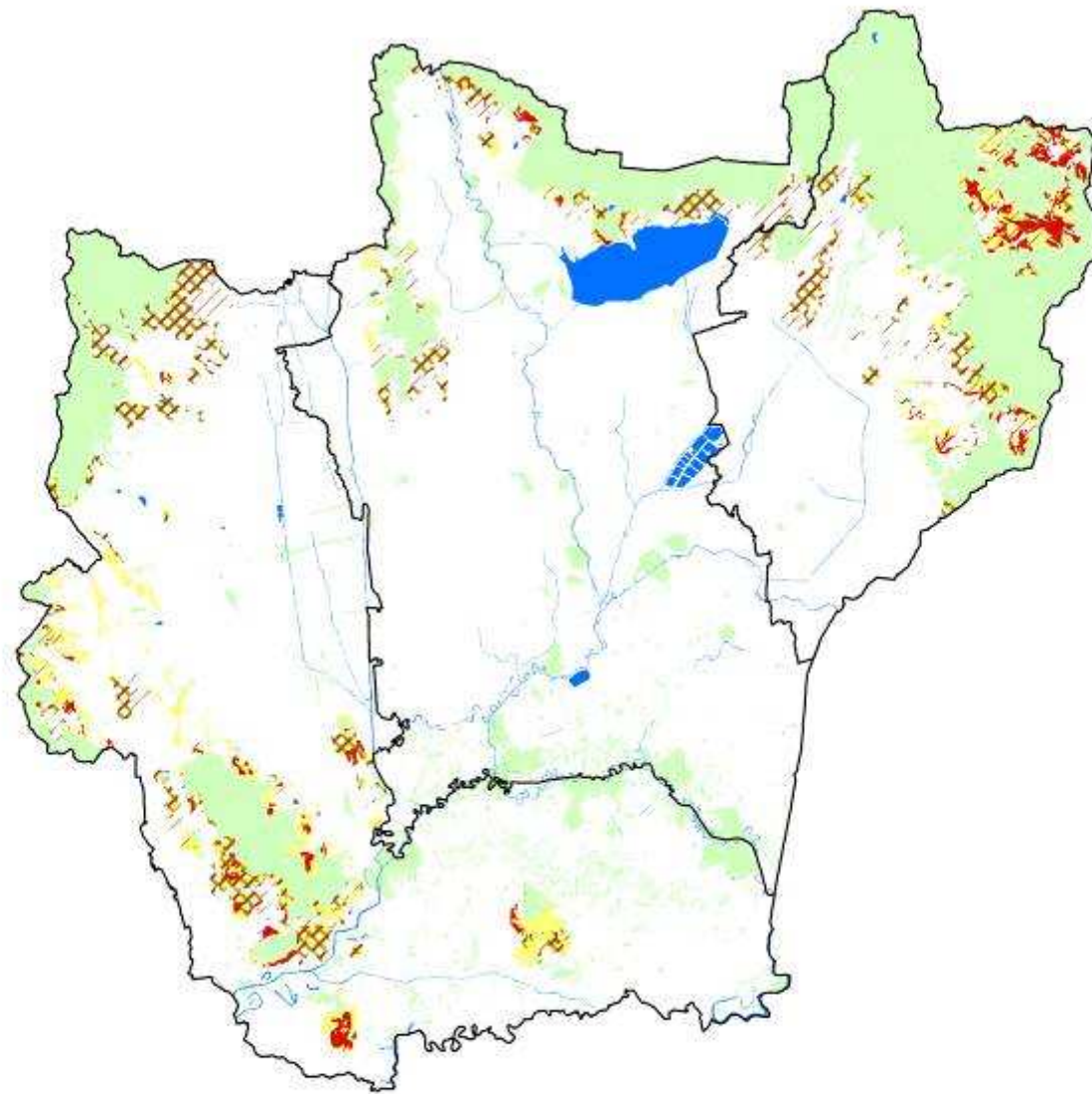

Modelové územie regiónu VSN

Súčasná štruktúra pôd podľa vybraných kritérií:

- skeletnatosť (kamenitosť, štrkovitosť), kategórie pôd:
 1. stredne skeletovité (25 – 50 %),
 2. silne skeletovité (viac ako 50 %)
- hĺbka pôdy, kategória pôdy:
 1. plytké (menej ako 30 cm)
- erózne ohrozené pôdy, kategórie pôd:
 1. silne erózne ohrozené,
 2. veľmi silne erózne ohrozené

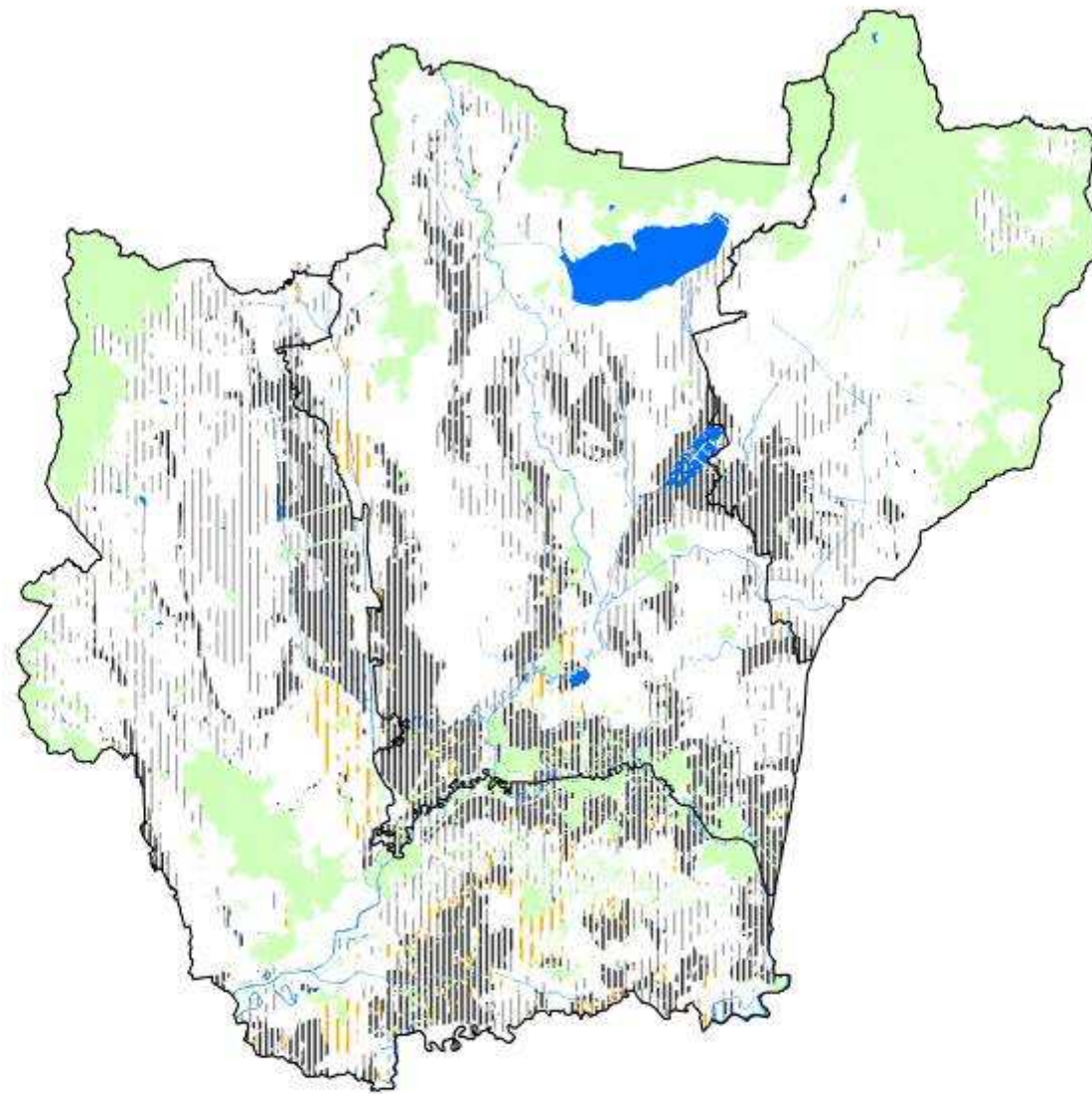

Modelové územie regiónu VSN

Štruktúra pôd podľa zrnitosti – vybrané kategórie

1. ľahké,
2. ťažké,
3. veľmi ťažké

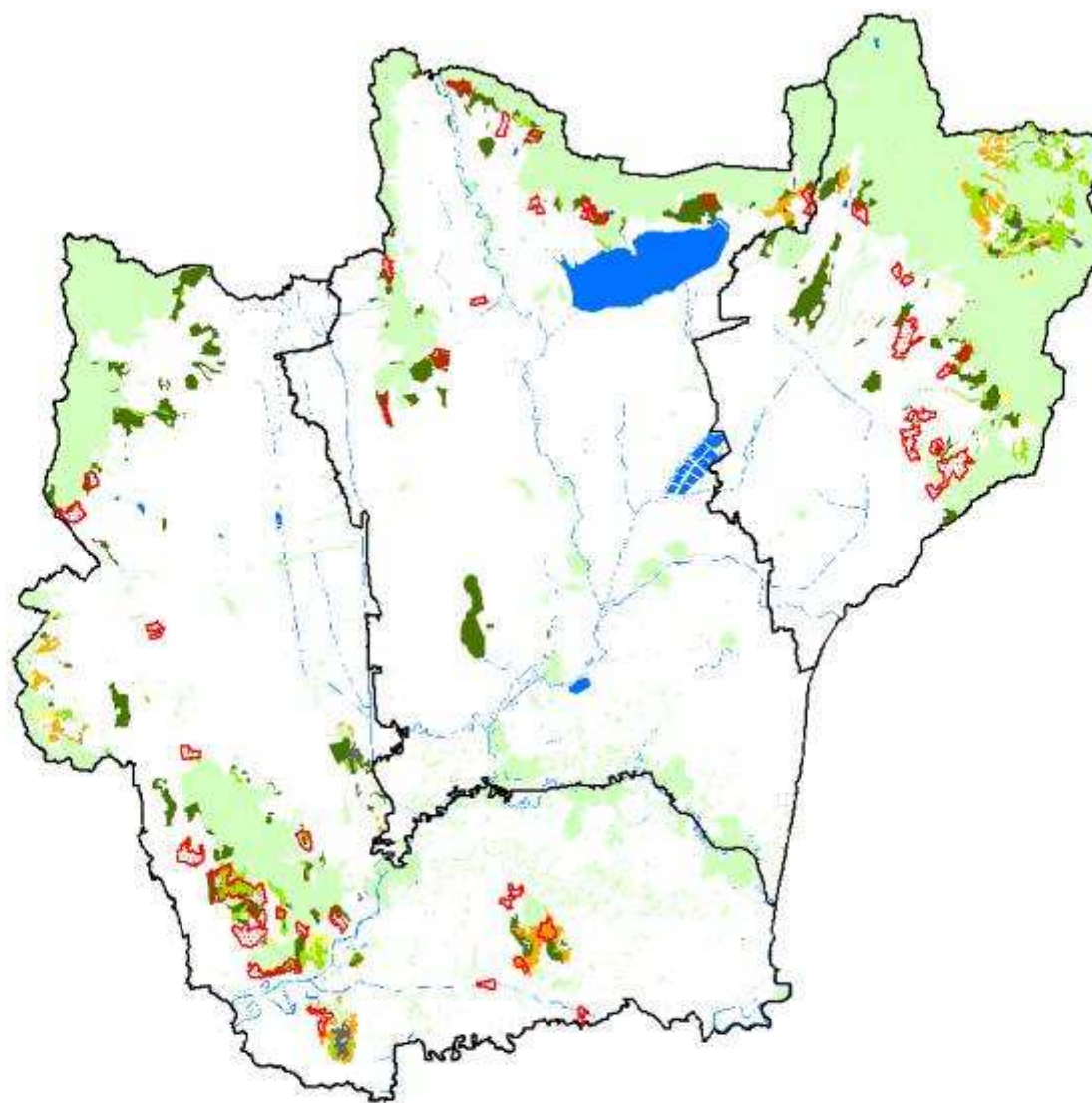
Modelové územie regiónu VSN

**Súčasná štruktúra pôd podľa TPK
(typologicko-produkčné kategórie):**

N, T4, T3, T2, T1, OT3

**Využitie územia trvalými kultúrami:
vinice, sady ovocnín**

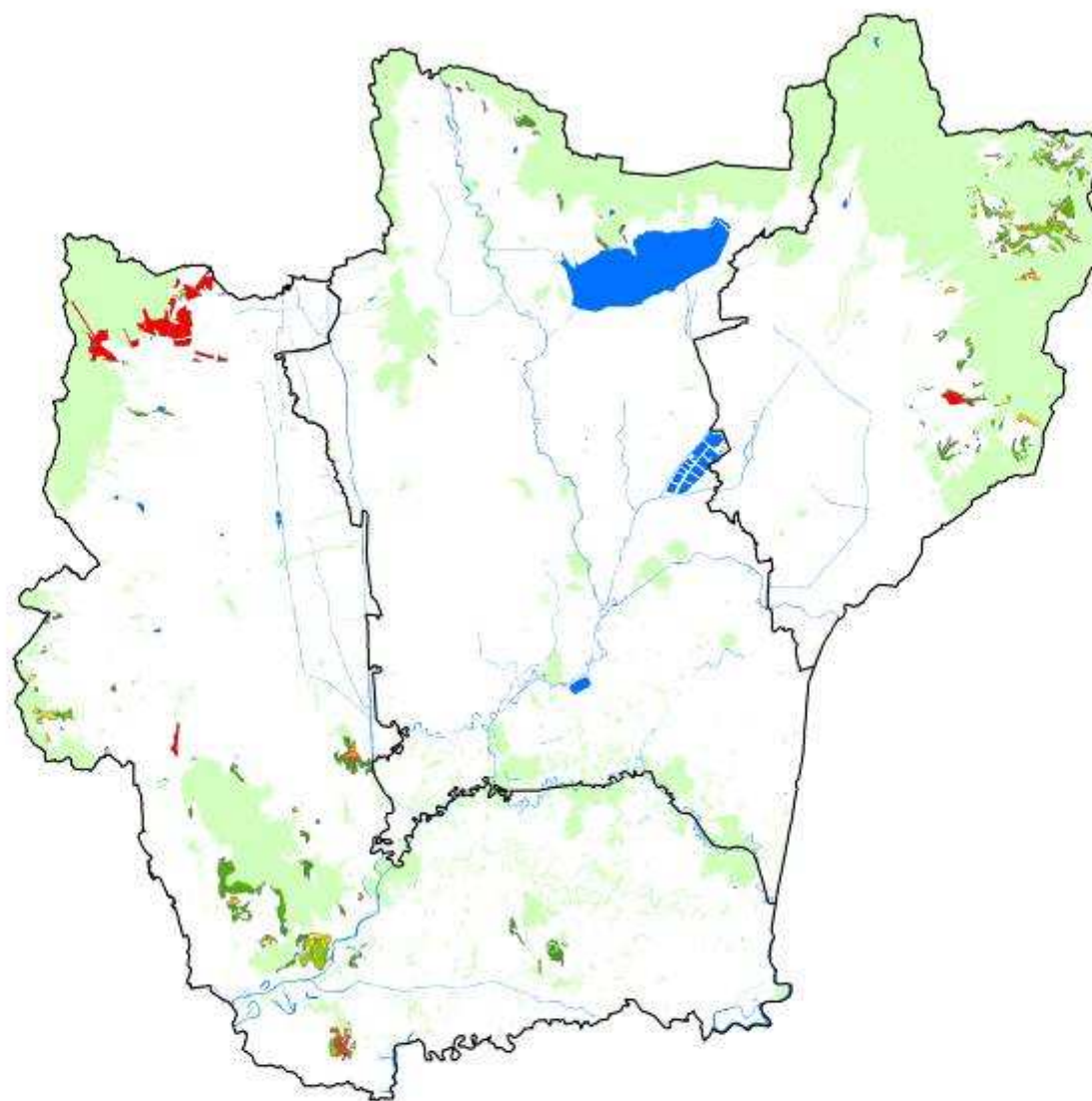

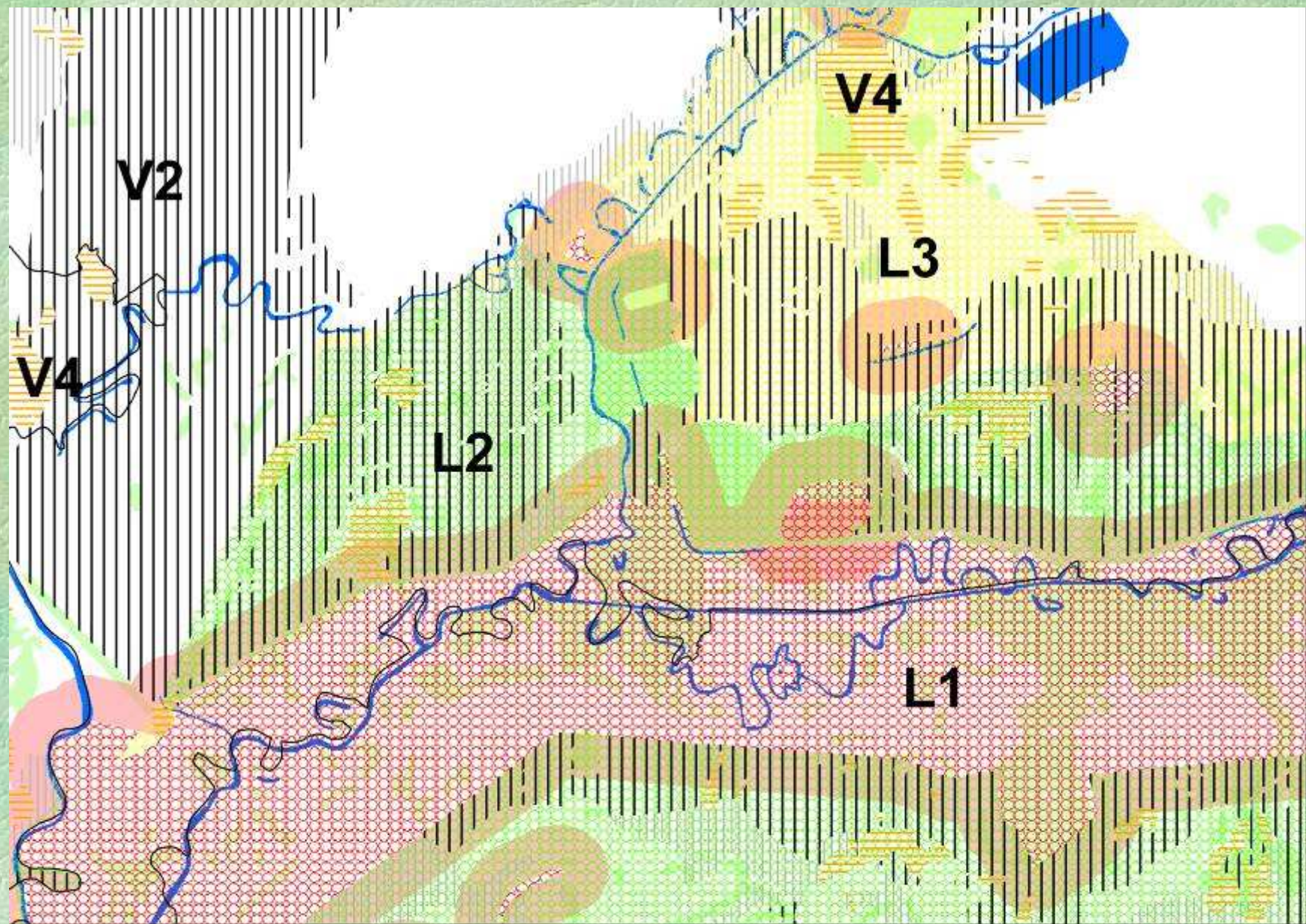
Modelové územie regiónu VSN

Súčasná štruktúra pôd podľa bodovej hodnoty BPEJ

Najnižšie hodnoty od 0 – 29 bodov

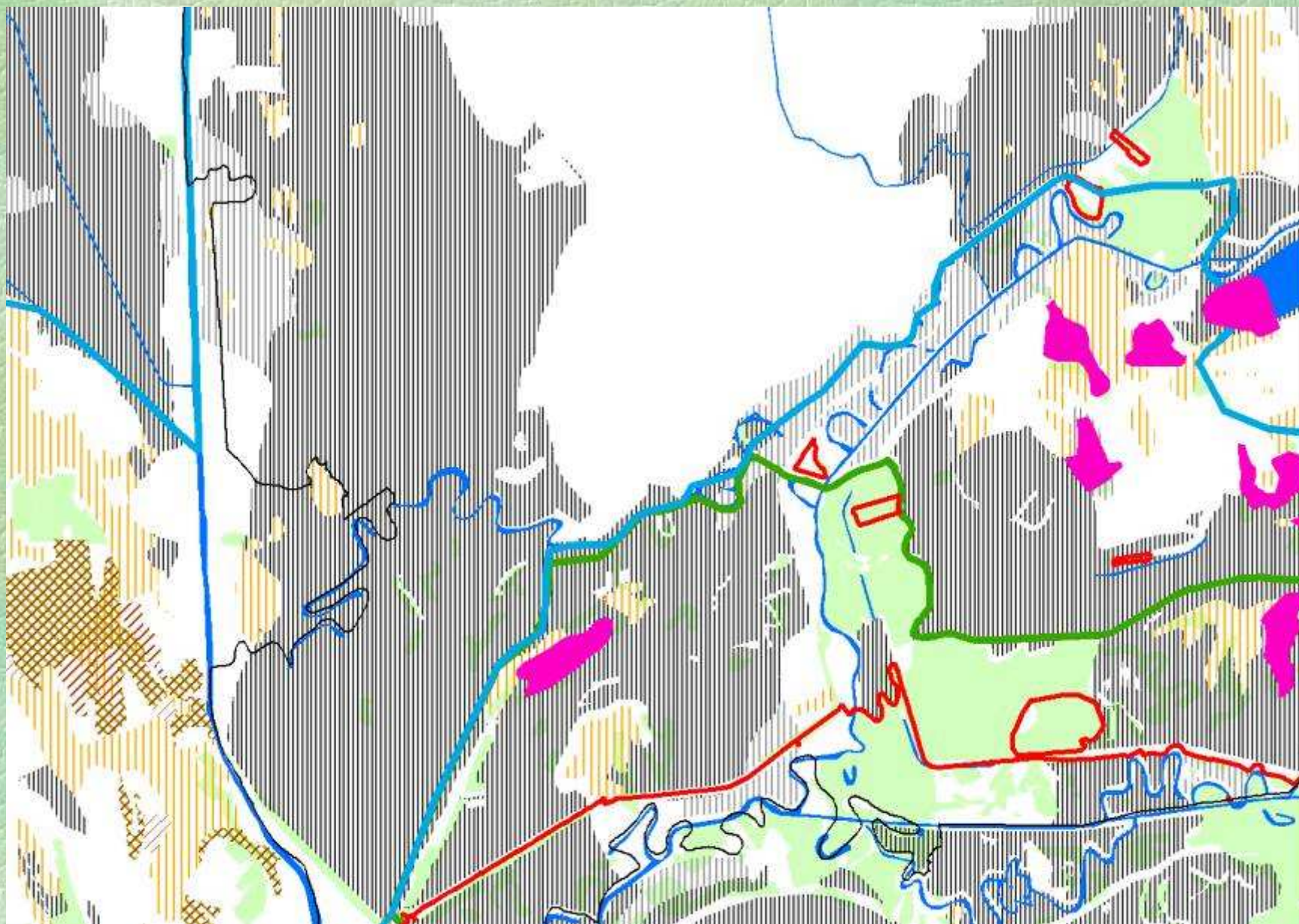
Modelové územie Latorica

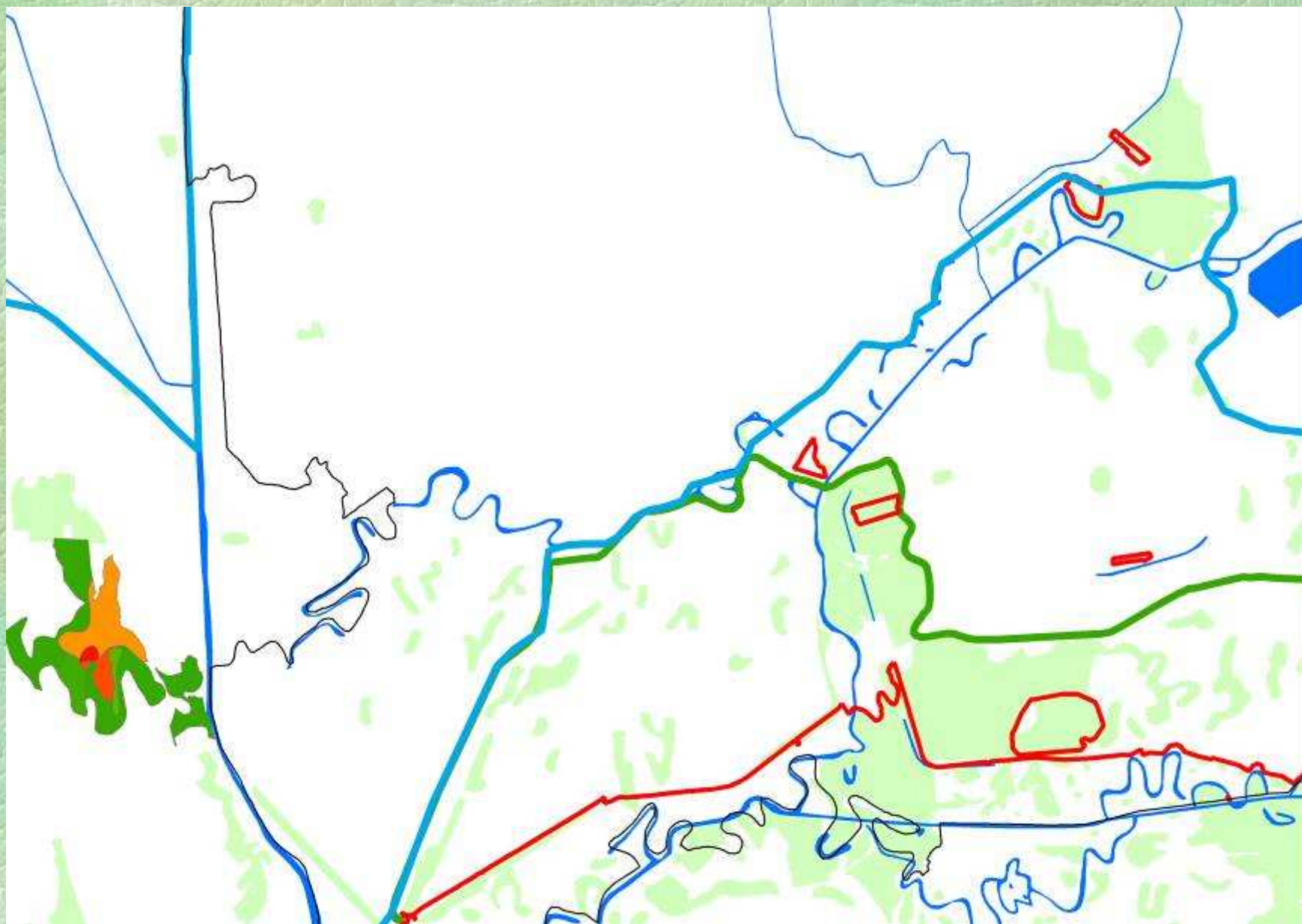
Kritériá a limity ochrany prírody

Limity L1, L2, L3

Bez limitu - využitie V2, V4

Modelové územie Vihorlatské vrchy

Kritériá a limity ochrany prírody

Limity L2 a L3 – územia podmiennečne vhodné pre pestovanie monokultúr rýchlorastúcich energetických drevín a energetických rastlín – podmienky stanoví proces EIA

L2 – výlučne autochtónne dreviny a plodiny, za podmienky pestovania výlučne pôvodných druhov mozaikovitým (nie veľkoblokovým spôsobom – max veľkosť honu

- Územia chránených krajinných oblastí
- Ochranné zóny 500m území biotopov európskeho významu (SCI)

L3 – povolené autochtónne a introdukované dreviny a plodiny, za podmienky odsúhlasenia podmienok pestovania a orgánom ochrany prírody

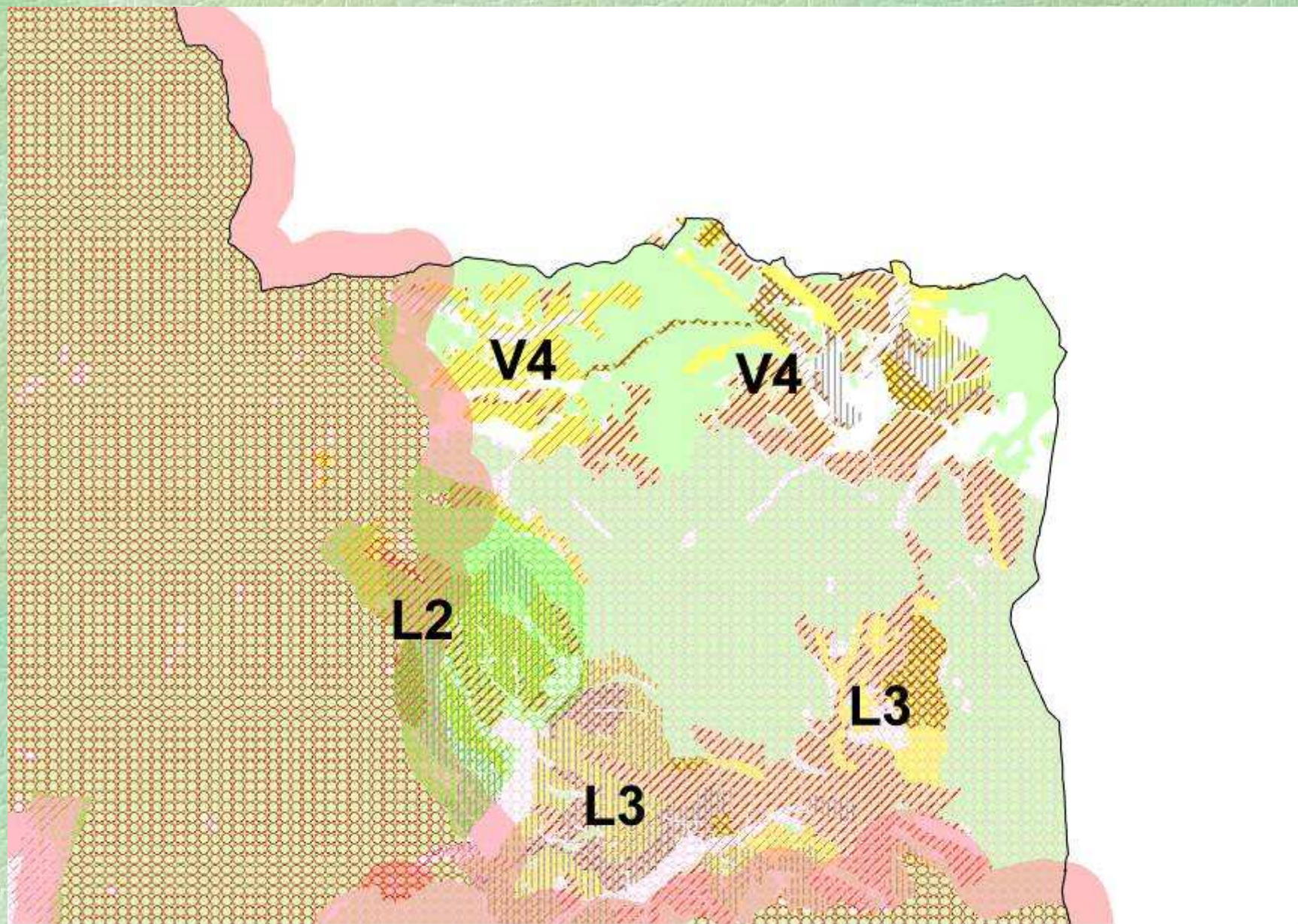
- Územia chránených vtáčích území (SPA) zo sústavy NATURA 2000

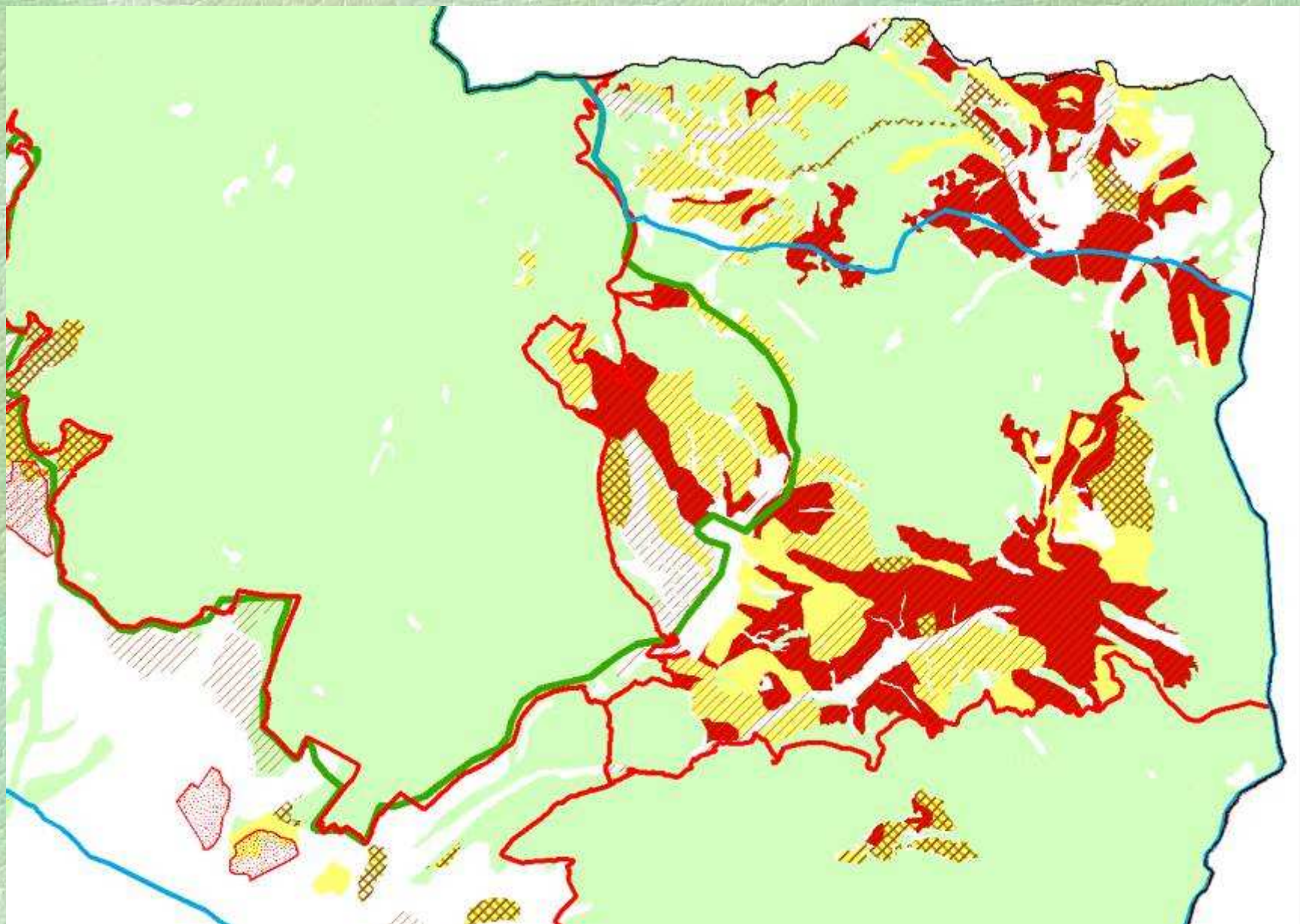
Bez limitu – podľa vhodnosti pestovania

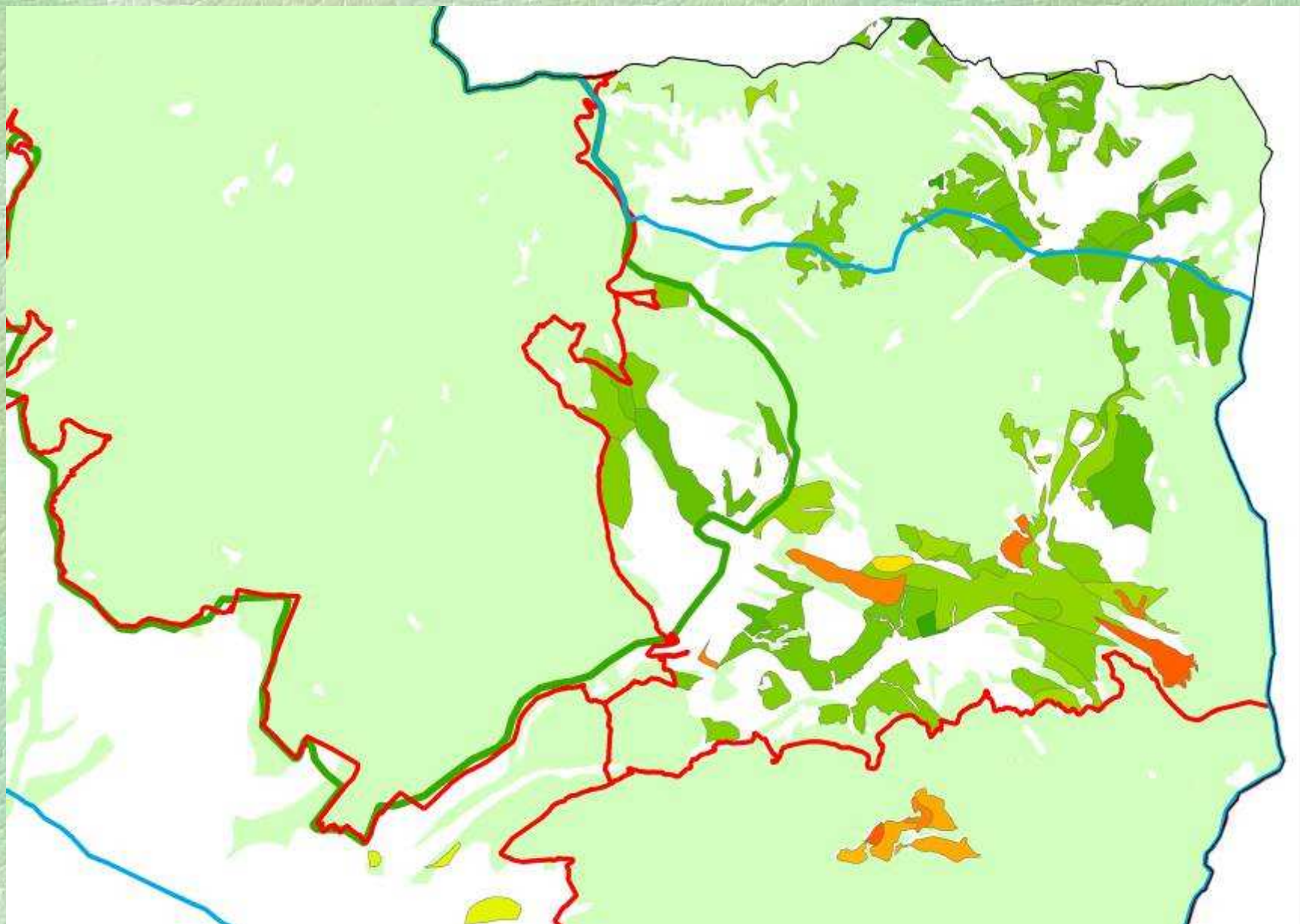
V4

- Protierózna ochrana na silne erózne ohrozených a veľmi silne erózne ohrozených pôdach

Modelové územie Dargov

Kritériá a limity ochrany prírody

Limity L1, L2 a L3

Bez limitu – podľa vhodnosti pestovania

V2

- Odporučené dreviny na plytkých alebo silne skeletovitých pôdach, alebo kombinácii

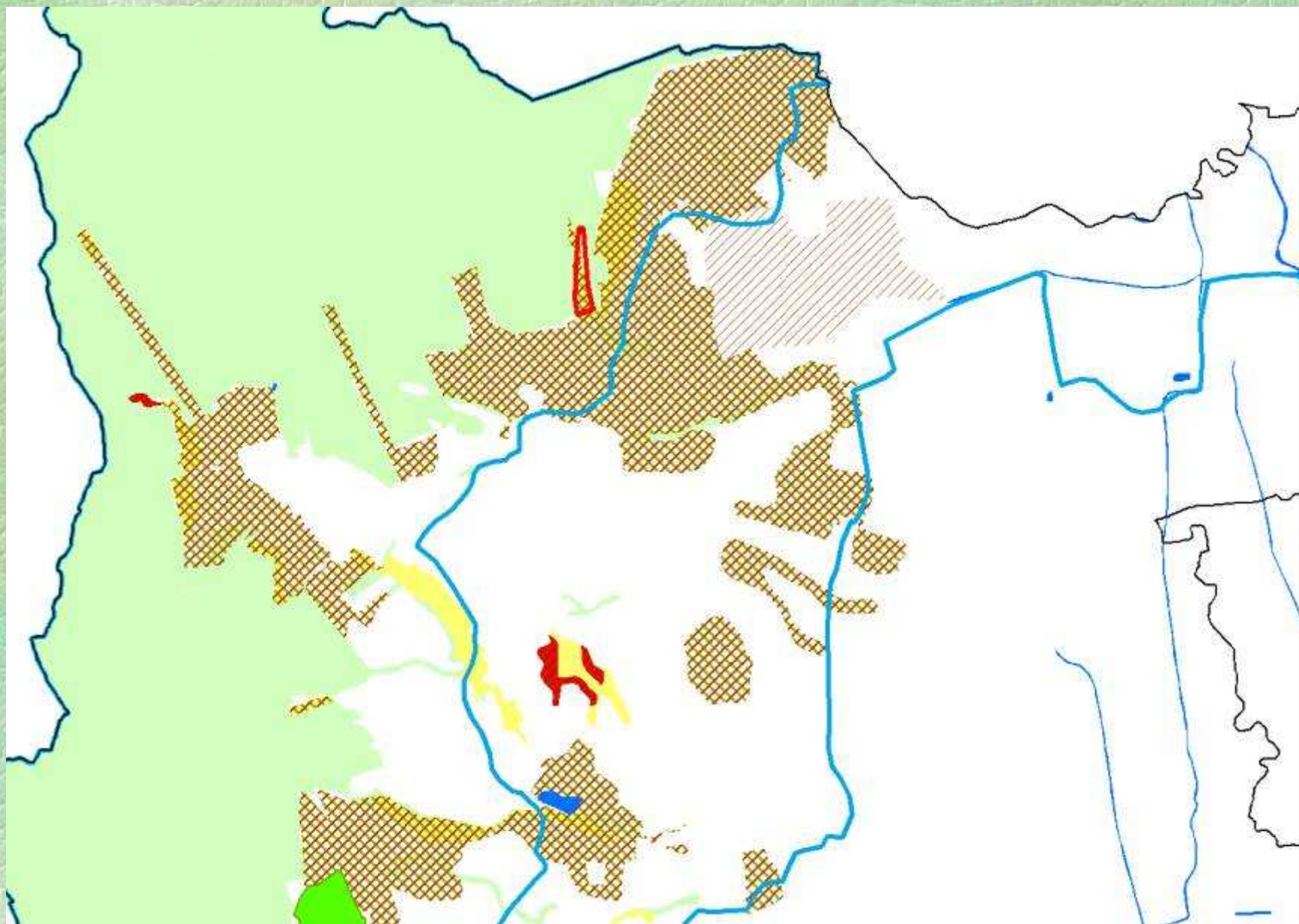
V3

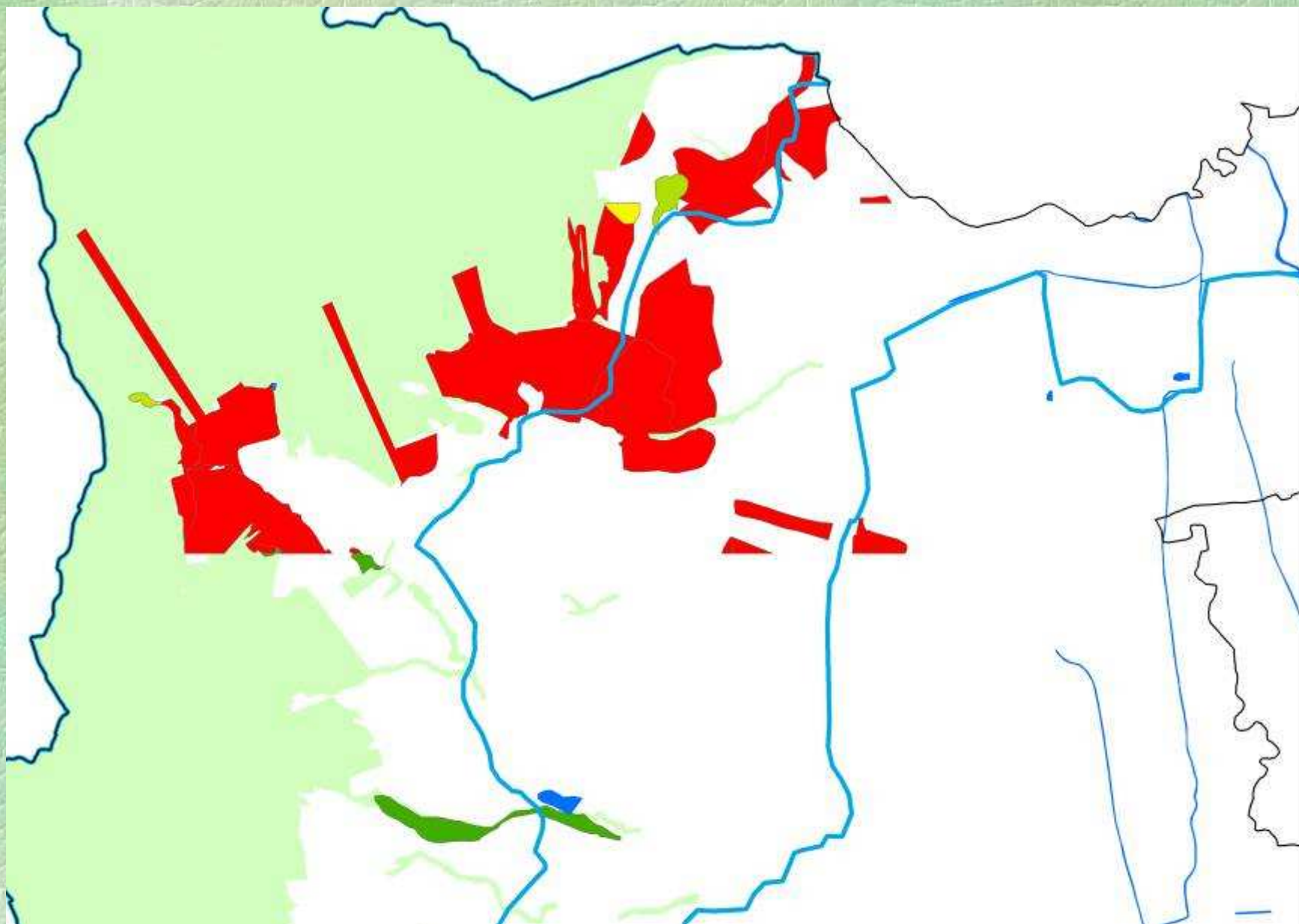
- Odporučené plodiny na stredne skeletovitých pôdach

V4

- Protierózna ochrana na silne erózne ohrozených a veľmi silne erózne ohrozených pôdach

Ďakujeme za spoluprácu:

Ministerstvo životného prostredia SR

Štátna ochrana prírody SR
SAŽP CEI

Ministerstvo poľnohospodárstva SR

Výskumný ústav pôdnej úrodnosti a ochrany pôdy, pracovisko Prešov a
Pôdna služba

Výskumný ústav rastlinnej výroby, pracovisko agroekológie, Michalovce
Lesnícky výskumný ústav, Zvolen

Ministerstvo životního prostředí ČR

Biom CZ

Ďakujeme za pozornosť

Dr. Miroslava „Mirica“ Birošová

Ing. Marek „Glevo“ Glevanák

Ing. Vladimír Vagaský

Ing. Marian Onufrák

Ing. Peter Chomjak

Dr. Peter Burda

